

Hotărârea CJUE în cauza C-104/17, Cali Esprou

Curtea de Justiție a Uniunii Europene („CJUE” sau „Curtea”) a pronunțat joi, 15 martie 2018, hotărârea în cauza C-104/17, Cali Esprou, ca urmare a cererii de decizie preliminară formulate, în temeiul articolului 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”), de Curtea de Apel Pitești, cu privire la interpretarea articolului 15 din Directiva 94/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind ambalajele și deșeurile de ambalaje.

Cererea de decizie preliminară a fost formulată în cadrul unui litigiu între SC Cali Esprou SRL, pe de o parte, și Administrația Fondului pentru Mediu („AFM”), pe de altă parte, în legătură cu legalitatea unei contribuții la plata căreia Cali Esprou a fost obligată de către AFM, calculată în funcție de ambalajele pe care aceasta le-a introdus pe piața românească în cursul anilor 2013 și 2014.

Situația de fapt și întrebarea adresată CJUE

Cali Esprou, reclamanta, achiziționează diverse mărfuri deja ambalate în străinătate, pe care le vinde și le livrează, fără nicio intervenție din partea sa, unor comercianți cu amănuntul pe piața românească.

În urma unui control fiscal, autoritățile au stabilit în sarcina Cali Esprou o obligație de plată suplimentară în valoare de 4.242 RON în temeiul articolului 9 alineatul (1) litera d) din OUG nr. 196/2005 privind Fondul pentru Mediu, pentru ambalajele introduse pe piața românească în perioada 2013-2014.

Cali Esprou a introdus la AFM o contestație împotriva acestei obligații de plată, susținând că nu poate fi calificată drept „poluator”. În contextul în care AFM a respins această contestație, Cali Esprou a formulat o acțiune la Tribunalul Vâlcea prin care a solicitat, printre altele, anularea deciziei AFM. Această acțiune care a fost respinsă.

Cali Esprou a atacat această sentință în fața instanței de trimitere, Curtea de Apel Pitești, susținând că, întrucât gestionează ambalaje, iar nu deșeuri din ambalaje, ea nu poate fi considerată poluator. În plus, potrivit Cali Esprou, articolul 9 alineatul (1) litera d) din OUG nr. 196/2005 ar fi contrar principiului denumit „poluatorul plătește” consacrat la articolul 15 din Directiva 94/62/CE.

În aceste condiții, Curtea de Apel Pitești a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 15 din Directiva 94/62 poate fi interpretat în sensul că se opune adoptării unei reglementări într-un stat membru al Uniunii Europene, care instituie o contribuție pentru operatorul economic care introduce pe piața internă mărfuri ambalate și ambalaje, dar care nu intervine asupra mărfurilor sau ambalajelor în niciun mod, ci le înstrăinează în aceeași formă către un agent economic, care la rândul său le înstrăinează către consumatorul final, contribuție al cărei quantum se stabilește per kilogram, pentru diferența dintre cantitățile de deșeuri de ambalaje corespunzătoare obiectivelor minime de valorificare sau incinerare în instalații de incinerare cu recuperare de energie și de valorificare prin reciclare și cantitățile de deșeuri de ambalaje efectiv valorificate sau incinerate în instalații de incinerare cu recuperare de energie și valorificate prin reciclare?”

Hotărârea CJUE

Curtea a arătat că principiul „poluatorul plătește” impune ca „toți cei implicați în producerea, utilizarea, importul și distribuția ambalajelor și a produselor ambalate să devină mai conștienți de

măsura în care un ambalaj se poate transforma în deșeu” și „să accepte responsabilitatea ce le revine pentru astfel de deșeuri”. Principiul amintit nu îi vizează, prin urmare, numai pe cei care sunt direct responsabili de producerea de deșeuri, ci îi vizează și pe cei care contribuie la această producere de deșeuri, ceea ce include importatorii și distribuitorii de produse ambalate.

Or, reiese din articolul 9 alineatul (1) litera d) din OUG nr. 196/2005 că o contribuție precum cea în discuție în litigiul principal, care este datorată de operatorii economici care introduc pe piața națională pentru prima dată bunuri ambalate, este calculată în funcție de diferența de greutate dintre, pe de o parte, cantitățile de deșeuri de ambalaje corespunzătoare obiectivelor minime de valorificare sau incinerare și, pe de altă parte, cantitățile de deșeuri de ambalaje efectiv valorificate sau incinerate în instalații de incinerare cu recuperare de energie și valorificate prin reciclare.

Astfel, contribuția în discuție în litigiul principal răspunde obiectivelor urmărite de Directiva 94/62/CE, în special în măsura în care vizează reducerea eliminării finale a deșeurilor, prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din directivă și în al douăzeci și nouălea considerent al acesteia, pe de o parte, prin favorizarea recuperării sau a incinerării deșeurilor de ambalaje în instalații de incinerare cu recuperare de energie și a valorificării prin reciclare și, pe de altă parte, prin descurajarea, printr-o sarcină pecuniară, a nerespectării obiectivelor minime de valorificare sau incinerare în instalații de incinerare cu recuperare de energie și de valorificare prin reciclare.

Rezultă din ceea ce precedă că o contribuție precum cea în discuție în litigiul principal este conformă atât cu obiectivele Directivei 94/62/CE, cât și cu principiul „poluatorul plătește”, în sensul articolului 15 din directiva menționată. Această concluzie nu poate fi infirmată de argumentul conform căruia un agent economic care nu intervine asupra ambalajelor importate și introduse pe piață nu ar fi poluator în sensul principiului „poluatorul plătește”, statele membre putând impune plata unei contribuții inclusiv în sarcina acestui tip de operatori.

De asemenea, Curtea a analizat contribuția în discuție în litigiul principal din perspectiva art. 110 TFUE și a concluzionat că aceasta este un impozit intern datorat de agenții economici care introduc pe piața națională produse ambalate, indiferent de originea acestora din urmă. Conform aprecierii Curții, decizia de trimitere nu furnizează niciun element care să demonstreze că respectiva contribuție este de natură să se aplice într-un quantum mai mare deșeurilor de ambalaje de produse importate decât deșeurilor de ambalaje de produse naționale.

Prin urmare, CJUE a stabilit că *„Articolul 15 din Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje și principiul denumit „poluatorul plătește” pe care îl pune în aplicare nu se opun unei reglementări naționale, precum cea în discuție în litigiul principal, care impune o contribuție unui agent economic care nu intervine asupra ambalajelor pe care le introduce pe piață, calculată în funcție de diferența de greutate dintre, pe de o parte, cantitatea de deșeuri de ambalaje corespunzătoare obiectivelor minime de valorificare energetică și de valorificare prin reciclare și, pe de altă parte, cantitatea de deșeuri de ambalaje efectiv valorificate sau reciclate.”*

Hotărârea Curții este în linia observațiilor formulate de Guvernul României.